

2010.04.20.

REPRESENTATION THEORY/SPRING 2010/ E. Horváth and A. Küronya
PRACTICE SESSION 11

1. Mutassuk meg, hogy ha egy ϕ lineáris transzformációnak v a_i sajátértékhez tartozó általánosított sajátvektora, akkor ez legfeljebb m_i indexű sajátvektor, ahol m_i ϕ karakterisztikus polinomjában $(x - a_i)$ kitevője.

2. (HF) Legyen $\delta \in \text{Der}(A)$ egy A algebra derivációja. Legyen a, b δ két sajátértéke, $x, y \in A$. Mutassuk meg, hogy

$$(\delta - (a + b) \cdot \text{id})^n(xy) = \sum_{i=0}^n \binom{n}{i} (\delta - a \cdot \text{id})^i x (\delta - b \cdot \text{id})^{n-i} y.$$

3. (Cartan-kritérium) A trace-lemma segítségével lássuk be: Legyen $L \leq \mathfrak{gl}(V)$ Lie-algebra, $\dim_F V < \infty$, F algebrailag zárt, 0 karakterisztikájú test. Mutassuk meg, hogy ha minden $x \in [L, L]$ és $y \in L$ esetén $\text{Tr}(xy) = 0$, akkor L feloldható.

4. Mutassuk meg, hogy ha L véges dimenziós Lie-algebra F algebrailag zárt, 0 karakterisztikájú test felett, akkor ha $\text{Tr}(\text{adx}_y) = 0$, minden $x \in [L, L]$ és minden $y \in L$ esetén akkor L feloldható.

5. Legyen L Lie-algebra I ideál L -ben. κ legyen L Killing-formája, κ_I pedig az I Lie-algebra Killing-formája. Mutassuk meg, hogy $\kappa_I = \kappa_{I \times I}$.

6. (HF) Számítsuk ki az $\mathfrak{sl}(2, F)$ Killing-formájának mátrixát a standard bázisban (x, h, y) . Mutassuk meg, hogy ez nem elfajuló, ha a test karakterisztikája nem 2.

7. Mutassuk meg, hogy algebrailag zárt, 0 karakterisztikájú test feletti véges dimenziós Lie-algebra pontosan akkor féligegyszerű, ha Killing-formája nem elfajuló.

8. Mutassuk meg, hogy az a 3 dimenziós $L = \langle x, y, z \rangle$ Lie-algebra, mely $[x, y] = z$, $[x, z] = y$, $[y, z] = 0$ azonosságokkal van definiálva, feloldható, azaz $\text{rad}(L) = L$, de $\text{rad}(\kappa) < L$, ha a test karakterisztikája nem 2.

9. Mutassuk meg, hogy ha V vektortér, $U \leq V$ altér és $f : V \times V \rightarrow F$ bilineáris függvény, akkor

a) $\dim U^\perp \geq \dim V - \dim U$.

b) Ha (U, f) nem elfajuló, akkor $U \oplus U^\perp = V$.

10. Legyen L véges dimenziós, féligegyszerű Lie-algebra (azaz, $\text{rad}(L) = 0$). Mutassuk meg, hogy

a) L véges sok egyszerű ideál direkt összege: $L = \bigoplus_{i=1}^t L_i$.

b) Minden L -beli egyszerű ideál valamelyik L_i -vel egyezik meg

c) L_i Killing-formája $\kappa_{L_i \times L_i}$.

11. Mutassuk meg, hogy ha L véges dimenziós, féligegyszerű Lie-algebra, akkor $[L, L] = L$.

12. Mutassuk meg, hogy ha L véges dimenziós, féligegyszerű Lie-algebra, akkor minden ideálja és homomorf képe vagy 0 vagy féligegyszerű, és minden ideál néhány L_i direkt összege.

13. Mutassuk meg, hogy ha $\delta \in \text{Der}(L)$ és $x \in L$, ahol L Lie-algebra, akkor $[\delta, \text{ad}x] = \text{ad}(\delta x)$.

14. Mutassuk meg, hogy ha L véges dimenziós, féligegyszerű Lie-algebra akkor a Killing-forma megszorítása minden ideálra nem elfajuló.

15. Mutassuk meg, hogy ha L féligegyszerű, akkor $\text{ad}(L) = \text{Der}(L)$.

16. Mutassuk meg, hogy minden $L \rightarrow \text{gl}(V)$ Lie-algebra reprezentáció egy L -modulust definiál, és minden L -modulus egy reprezentációt definiál, és ez a megfeleltetés bijektív.

17. Legyen M L Lie-algebra feletti véges dimenziós modulus. Mutassuk meg, hogy ekvivalensek:

- a) M modulus véges sok irreducibilis modulus direkt összege
- b) Minden részmodulushoz van M -ben direkt kiegészítő.

18. (Schur-lemma) Mutassuk meg, hogy ha F algebrailag zárt test, L Lie-algebra F felett, $\phi : L \rightarrow \text{gl}(V)$ reprezentáció, amely irreducibilis (azaz a megfelelő modulusnak nincs valódi részmodulusa) és $a \in \text{End}(V)$ felcserélhető $\phi(l)$ -l, minde $l \in L$ -re, akkor $a = \alpha \cdot \text{id}$, ahol $\alpha \in F$.